

**РЕЗУЛТАТИ ПО ПРОЕКТ „ПРОЗОДИЧНИ
АСПЕКТИ НА БЪЛГАРСКИЯ ЕЗИК
В СЪПОСТАВИТЕЛЕН ПЛАН С ДРУГИ ЕЗИЦИ
С ЛЕКСИКАЛНО УДАРЕНИЕ“
(ГОДИШНА КОНФЕРЕНЦИЯ
НА АМЕРИКАНСКАТА АСОЦИАЦИЯ
НА ПРЕПОДАВАТЕЛИТЕ ПО СЛАВЯНСКИ
И ИЗТОЧНОЕВРОПЕЙСКИ ЕЗИЦИ – AATSEEL)**

Доц. д-р Мирена Пацева

Софийски университет „Св. Климент Охридски“

Резултати по проекта „Прозодични аспекти на българския език в съпоставителен план с други езици с лексикално ударение“, No КП-06-Н40/11 от 12.12.2019 към ФНИ на МОН бяха представени от доцент д-р Мирена Пацева на годишната конференция на Американската асоциация на преподавателите по славянски и източноевропейски езици (AATSEEL), проведена от 15 до 18 февруари в Лас Вегас, САЩ.

Американската асоциация на преподавателите по славянски и източноевропейски езици (AATSEEL) е основана през 1941 г. и е официално учредена като организация с нестопанска цел през 1948 г. Дейността ѝ е насочена към развиване и популяризиране преподаването на славянски и източноевропейски езици, литератури и култури на всички образователни нива. Асоциацията се е помещавала 12 години в Университета на Южна Калифорния, а от тази година вече ще е в Университета на Колорадо Булдер. AATSEEL провежда годишна конференция през февруари всяка година и издава списание *Slavic and East European Journal* четири пъти годишно.

Конференцията през февруари 2024 беше мащабен професионален и научен форум. Работата беше организирана в 126 секции, обединени тематично в отделни направления, като лингвистика, проблеми на чуждоезиковото обучение, литература и кино. Досегашният изпълнителен директор на Асоциацията Елизабет Дърст отбеляза, че впечатляващият брой участници и отделни секции отразява нарастващия интерес към славянските езици и култури. На форума се представиха няколко обособени панела, посветени на актуални теми,

като мястото на изкуствения интелект (ИИ) и други технологични достижения в обучението, промените на парадигмите в преподаването на славянските и източноевропейските езици, както и съвременни политически и социални процеси, свързани със славянския свят. В рамките на първия панел фокусът на внимание беше върху ролята на ИИ, машинния превод, както и върху други нови технологични форми, като ChatGPT в изследването и преподаването. Обсъждаха се въпросите дали те могат да помогнат, или да навредят на образователните процеси, как променят percepцията на езиковото обучение и каква следва да бъде политиката за отговорното им прилагане. По отношение на преподаването на славянските езици и култури се подчерта необходимостта от осъществяване на контакт с други хуманитарни дисциплини и обновяване на методите на преподаване.

В тазгодишната конференция се откриха събития като представянето на Юлия Илчук (носител на награда за най-добра книга на миналогодишния форум) на тема „Какво казваме, когато говорим за деколонизация на руските изследвания. Предизвикателства и възможности за славистиката“. Marcus Levitt отправи своето послание към участниците, озаглавено „Моите приключения в славистиката“, в което отрази дейността на поколения възлови фигури в областта. Вълнуващо събитие на форума беше двуезичният рецитал (на руски и на английски) на смелата журналистка Елена Костюченко. Уъркшопът по превод беше върху поезията на Леся Украинка (Larysa Kosach).

Особен интерес представляваха презентациите, посветени на иновативни практики и методи в преподаването на руски, украински, полски, чешки, сръбохърватски и български. Сред тях се открояваха интерактивните и игровите подходи.

Докладът, представящ български резултати по проект на ФНИ на МОН, беше озаглавен „Вариации в овладяването на българската лексикална прозодия от носители на английски, украински и китайски език“ беше представен в рамките на Секция 7 – 10, ръководена от Кимбърли Диматия, посветена на изследването на звукови структури на втория език. В него беше разгледан един сравнително negliжиран аспект на чуждоезиковото обучение – работата върху произношението не само върху сегментните, но и върху надсегментните характеристики на речта. Изследвания от последните години показват, че прозодичните отклонения повлияват percepцията на чуждоезиковата реч дори в по-голяма степен от сегментните грешки. След съпоставителния анализ на темпа на речта и темпа на артикулацията, на позиционните акцентни грешки и на реализацията на българското словно ударение бяха набелязани конкретни направления за корективна работа. Те включват осъзнаването на функциите на лексикалното ударение, изясняване на конкретните прозодични особености на българския език и трениране на percepцията и продукцията с помощта на съвременни технологични средства като програмата за звуков

анализ Praat. Проблематиката на Проекта беше засегната и на кръгла маса, посветена на темата „Отключване на произношението: нов подход към овладяването на реч, близка до тази на носителите на езика“ с организатор Ирина Когел и дискусанти Ами Сингълтън, Екатерина Корсунски, Юлия Кацнелсон, Кимбърли Диматия и Полина Максимович.

На втория ден на форума се състояха срещи на преподавателите по отделни славянски езици и езикови групи, сред които беше и събранието на преподавателите по южнославянски езици, на което се поставиха основите за обособяването им като подгрупа в рамките на Асоциацията с българско участие в лицето на М. Пацева от Софийския университет.

По време на заседанията на отделните секции в обособена зала се излагаха най-новите заглавия по проблематиката на конференцията на редица академични издателства като: „Славика пбблишинг“, Американски съвет за международни изследвания, център за чужди езици към Института за отбрана, Издателството за академични изследвания и други.

Конференцията определено беше енергизиращо и стимулиращо събитие. Единственото ми съжаление е, че не успях да присъствам на повече презентации поради паралелното протичане на голям брой сесии (до 13 на брой). Искам да изкажа благодарността си на организаторите и на участниците за експедитивната работа и топлата и сърдечна атмосфера.

**RESULTS OF THE PROJECT “PROSODIC ASPECTS OF THE
BULGARIAN LANGUAGE IN COMPARISON WITH OTHER
LANGUAGES WITH A LEXICAL STRESS
(ANNUAL CONFERENCE OF THE AMERICAN ASSOCIATION
OF TEACHERS OF SLAVIC AND EAST EUROPEAN
LANGUAGES – AATSEEL)**

✉ **Dr. Mirena Patseva, Assoc. Prof.**

SCOPUS ID: 57191609214

WoS Researcher ID: S-3912-2019 HZJ-7758-2023

ORCID iD: 0000-0001-6214-3240

РИИЦ, eLIBRARY ID: 36725638

Sofia University

15, Tsar Osvoboditel

1504 Sofia

E-mail: mirena.patseva@slav.uni-sofia.bg